

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-н **Жана Атанасова Янкова**, Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен "доктор" в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление: 3.4. Социални дейности
докторска програма: Специална педагогика (социална работа)

Автор: Елица Тодорова Георгиева

Тема: „Детски двор“-възможности и алтернатива за социалната адаптация на децата във възрастта от 6-11 години (I-IV клас)

Научен ръководител: проф. Веска Шошева, дп и научен консултант доц. Антон Стойков дп – МФ, Тракийски университет – Стара Загора

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 2781/11.10.2019 г. на Ректора на Тракийски университет- Стара Загора съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Детски двор“-възможности и алтернатива за социалната адаптация на децата във възрастта от 6-11 години (I-IV клас) за придобиване на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.4. Социални дейности, докторска програма: Специална педагогика (социална работа). Автор на дисертационния труд е Елица Тодорова Георгиева - докторантка на самостоятелна форма на обучение към катедра "Социални дейности" при ТрУ- Стара Загора.

Представеният от Елица Тодорова Георгиева комплект материали на защитен носител е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Процедурните правила за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ТрУ-Стара Загора, като включва всички необходими документи:

– молба до Ректора на СУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;

– автобиография в европейски формат;

- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС 'магистър');
- заповеди за записване в докторантура и за продължаване на обучението;
- заповед за провеждане на изпит от издобрването на съответен протокол за издържан изпит по специалността;
- протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Докторантката Елица Георгиева завършва ГПЧЕ "Ромен Ролан" г. в гр. Стара Загора, през 1985. Учи във Висш институт по Архитектура и строителство, гр. София и завършва през 1991 г. с професионална квалификация – архитект, специалист по паметници на културата и история на изкуството. Дипломата по архитектура е приравнена в Технически университет гр. Виена през периода 1993 г. -1995 г. От 2003 г. до 2005 г. г-жа Георгиева провежда следдипломно обучение по „Мениджмънт и управление на недвижими имоти“- Австрия. В Тракийски университет – Стара Загора е зачислена за докторант на самостоятелна форма на обучение през 2015 г., в катедра „Социални дейности“ към Медицински факултет. От 1992 г. до 1999 г. работи в Австрия в архитектурна фирма, от 2000 г. до 2013 г. във фирма „Лист-имобиен“ и фирма „Stiwog Immobilien -1010“, Виена - Австрия, като организатор проекти. От 2011 г. до настоящия момент работи в галерия Гама и в дневен център – амбулаториум за млади хора с психични проблеми.

3.Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Изследователският проблем, по който работи докторантката е актуален не само в педагогиката, но и в специалната педагогика и социалната работа. Фокусът на

дисертационното изследване е насочен към формите на извънкласната дейност със занимания, които имат „холистичен“ характер - индивидуален, с многообразен спектър на действие, водещи до личностното развитие на учениковата личност.

Представеният дисертационен труд съдържа необходимите теоретични и емпирични данни и анализи, отнесени пряко към очертаните аспекти на проблема.

Изследователската цел е ясно дефинирана, задачите са конкретни и целесъобразно реализирани в своята последователност в съответните глави на дисертационния труд.

4. Познание на проблема

Докторантката познава много добре базисната проблематика и умело внася интересни авторски интерпретации с научна и приложна насоченост. Теоретичните постановки по изследвания проблем са представени цялостно, многоаспектно и в дълбочина. Изследователският фокус се конкретизира чрез формулираните хипотези, свързани с измерване на организацията на извънучилищната дейност на ученици 1.-4. клас в Австрия и България, в контекста на приобщаващото образование, с предложения модел „Детски двор“. Моделът е насочен към извънучилищното свободно време и разглежда детето (ученика) в неговото холистично цяло, с цел изграждането на психическа и физическа здрава детска личност.

5. Методика на изследването

Избраната от докторантката методиката на изследване позволява да се постигне целта и да се получат адекватни отговори на задачите, поставени в дисертационния труд. Използваните методи – теоретичен анализ, исторически метод, сравнителен метод, анкетен метод, метод на емпиричното изследване, статистическите методи на обработка със софтуерната програма – SPSS и анализа, дават възможност за изготвяне на теоретичната основа на проблема и разкриване на емпиричната обосновка за доказване ефективността на предложения модел „Детски двор“ - възможности и алтернатива за социалната адаптация на децата във възрастта от 6-11 години.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен в обем на 463 печатни страници, от които 364 основен текст, приложения – 13 и приложение А, озаглавено „Световно развитие на училищната педагогика и Българска образователна система“ (401-443стр.), 98 таблици, диаграми - 234, схеми - 4 и 2 карти. Структурата включва: увод, три глави, изводи, заключение, приноси, приложение.

Уводът е фокусиран върху извънучилищната среда и по-конкретно върху извънучилищната дейност, която може да изиграе положителна роля при изграждането

на една хармонична детска личност, да намали напрежението и да допълни пропуснатото в училищното обучение от 6-11 годишните ученици в свободното им време.

В глава първа, озаглавена „Социална обосновка на проблема“ е разгледано обществото днес, съвременното дете и философията „Номура“ в параграф 1.1.1.. Критично се интерпретира глобализацията и процеса на загуба на идентичност както в национално - народностен план, така и в личностен. В параграф 1.1.3. се интерпретират понятията интеграция и приобщаващо образование в Германия и Австрия. Докторантката дискутира триадата в образованието, а именно дете- родител- учител в три връзки: дете-родител, дете-учител и родител –учител с представени случаи, защото те са най-значими за неговото личностно развитие от една страна, а от друга страна са в основата на многообразните социално-педагогически взаимодействия, чрез които детето придобива социална позиция. В теоретичен аспект са представени характеристиките на съвременните деца с и без специални образователни потребности. На стр. 75 -76 докторантката анализира резултати от проведено изследване за легастенията с родители и учители , с описани случаи през 2011 г. в Австрия.

В параграф 1.1.9. е представена същността и принципа на работа на мозъчната структура. Познанията за невропластичитета на мозъка дават точните решения на съвременните психосоциални проблеми на подрастващото поколение, а това има значение при избора и прилагането на методите за подобряване образователните и личностни качества детето. Много умело докторантка разглежда необходимите спешни мерки, които трябва да се вземат относно свободното време на учениците, както от образователните институции, така и от семействата.

Параграф 1.2. озаглавен „Светът на детето“, разглежда силата и отговорностите на семейството; началното училище –значение и емоции; генерация – smarthon и медийна хигиена; факторът “свободно време“; значението на Медията музика; значението на физическата култура и духовност и педагогическата хигиена. В теоретико - исторически аспект е разгледано училището и е представено реалистично в параграф. 1.3.

Във втора глава „Дизайн на изследването“ са представени целта, задачите, хипотезите, етапите, участниците на изследването и научната постановка. В методологията на изследването е представено комбинирането на качествените и количествените методи за събиране на информация.

За целите на изследването е създаден модел „Детски двор“ за извънкласни и извънучилищни дейности за ученици 1.-4. клас. Моделът е проектиран за свободното извънучилищно време, или в рамките на следобедната училищна занималня и включва цел, която е обоснована на актуалните проблеми в образователните системи на двете държави (България и Австрия), с насоченост към учениковата личност 1.-4. клас и с взаимосвързаните страни - функционалната и организационната. Моделът е структуриран от теоретични фази (ядра) и модули, които свързват заниманията едно с друго. Моделът включва три фази: подготвителна фаза (двигателна, дихателна, звукова и словесна), тематична фаза (основно запланувано тематично занимание) и завършващата фаза (дихателна, звукова и словесна).

В *трета глава* са представени резултатите от проведеното емпирично изследване. Докторантката анализира изпълнението на модела „Детски двор“. Прави се дискусия на издигнатите изследователски въпроси. С графики, диаграми, таблици, схеми и карти е визуализиран анализа на резултатите от емпирично изследване, съпроводен с интерпретиране на съответния резултат. Дисертационният труд завършва с *изводи и заключение*.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите от научното изследване могат да се сведат до:

- Разработен е модел, който отговаря на необходимостта от синтезирани занимания на различни когнитивни нива, с цел физическо и психическо стабилизиране, водещо до желаната познавателна и социална активност.
- Сравнителният анализ предполага фокусиране на вниманието на национално равнище във връзка с подобряване на извънкласните и извънучилищни форми на дейности!
- Разработена е стратегическа посока за развитие на допълнителни възможности, които могат да се представят на съответната институция (министерство, училище, образователен център.)

Приносите от дисертационния труд ми дава основание да посоча, че те намират своето приложение както в педагогиката, така и в специалната педагогика.

8. Лично участие на докторанта

Елица Георгиева е била докторантка на свободна форма на обучение. Тя е реализирала персонално цялото дисертационно изследване с компетентната помощ на своя научен ръководител и научен консултант. Приемам, че текстът, получените резултати и приноси са нейно лично дело.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантката е приложила 3 броя публикации по темата на дисертацията, от които две са самостоятелни и една в съавторство. Публикациите напълно съответстват на изискванията на Тракийски университет – Стара Загора, за откритата процедура на дисертационния труд и отразяват постигнатите резултати и научните приноси в дисертационното изследване.

8. Автореферат

Авторефератът отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд и основните резултати от изследването.

9. Въпроси и препоръки към докторанта

1. Как виждате реализирането на предложения модел “Детски двор“ в извънкласните дейности и извънучилищните дейности на национално, областно и общинско ниво?

2. Как предложеният модел “Детски двор“ би повлиял върху социализацията на учениците със специални образователни потребности 1.-4. клас ?

Препоръките ми към докторантката са:

- Въпросите от анкетата да бъдат изведени в приложение.
- В българската нормативна уредба терминът „инклузия“ не се използва. Използва се терминът „приобщаване“, „приобщаващо образование“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Елица Георгиева съдържа научни и практико-приложно резултати и отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Тракийски университет – Стара Загора.

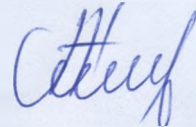
Дисертационният труд показва, че докторантката *притежава* задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност като *демонстрира* качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Предвид гореизложеното, давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури би*

присъди образователната и научна степен 'доктор' на Елица Георгиева в област на висше образование: 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.4. Социални дейности, докторска програма „Специална педагогика (социална работа)“

17.11.2019 г.

Рецензент:

Доц. дпн Жана Янкова